

วิชาดนตรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง วิถีชีวิตไทยที่สะท้อนในดนตรีและเพลงท้องถิ่น

โดย

ครูอัฐพล ปรีชามานพวงศ์

วิถีชีวิตของคนไทย

การประกอบอาชีพ

วิถีชีวิตของคนไทยในทุกภาค ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในสมัยอดีตคนไทยใช้แรงงานคน และ แรงงานสัตว์ในการทำงาน ดังนั้นชาวบ้านจึงต้องพึ่งพาอาศัยกันเพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข สังคมของคนไทย จึงเป็นสังคมที่มีน้ำใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น การขอแรงเพื่อนบ้านมาช่วยกันทำงานโดยไม่ต้องมี ค่าจ้าง แต่มีการแลกเปลี่ยนหมุนเวียนแรงงานกัน ซึ่งเรียกว่าลงแขก การเอาแรงเอามือ หลังจากทำงานมาเหน็ดเหนื่อยจะมีการละเล่นและการร้องเพลง เพื่อผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อย ซึ่งทำให้เกิดเพลงพื้นบ้านในแต่ละภาค

คติความเชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์และศาสนา

คนไทยในแต่ละภาคส่วนใหญ่มักมีความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือผีและเทวดาโดยเชื่อกันว่าสถานที่ทุกที่จะมีผีหรือเทวดาปกป้อมรักษาอยู่ที่นั่น ความเชื่อเหล่านี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเพณี และ พิธีกรรมต่างๆ เช่น พิธีเลี้ยงผีปู่ผีย่า พิธีเลี้ยงพระแม่โพสพ เป็นต้น ในแต่ละท้องถิ่นมีการประกอบพิธีแตกต่างกันออกไป การประกอบพิธีส่วนใหญ่ก็มักจะมีการขับร้อง และการเล่นดนตรีประกอบด้วย จึงทำให้เกิดการสร้างสรรคดีนตรีและบทเพลงพื้นบ้านในแต่ละท้องถิ่น

ดนตรีและเพลงพื้นบ้าน

เรื่องบทเพลงในท้องถิ่น ภาคอีสาน - ภาคใต้

เพลงพื้นบ้านคือบทเพลงประจำท้องถิ่น เป็นบทเพลงที่มีมาแต่โบราณจนเกิดเป็นเพลงประจำท้องถิ่น ซึ่งประเทศไทยมีประชากรในภูมิภาคที่หลากหลาย จึงแบ่งภูมิภาคได้ 4 ภาค คือภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ และบทเพลงทั้ง 4 ภาคนี้ มีความโดดเด่นเป็นเสน่ห์ของวัฒนธรรมซึ่งควรแก่การอนุรักษ์ไว้สืบไป

เพลงหมอลำ ภาคอีสาน

หมอลำ เป็นรูปแบบของเพลงลาวโบราณในประเทศลาวและภาคอีสานของประเทศไทย สามารถแบ่งออกได้เป็นหลายอย่าง ตามลักษณะทำนองของการลำ เช่น ลำเต้ย ลำพี่น ลำกลอน ลำเรื่อง ลำเรื่องต่อกลอน ลำเพลิน ลำซิ่ง

เพลงบอก ภาคใต้

เพลงบอก คือการแสดงชนิดหนึ่งของไทย เป็นการละเล่นอย่างหนึ่งของชาวปักษ์ใต้บริเวณ
จังหวัดภาคใต้ตอนบนและตอนล่าง อันได้แก่ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง และ
สงขลา นิยมเล่นในวันสงกรานต์เป็นการบอกข่าวของชาวบ้านทุกแควให้ทราบว่าใกล้ถึงปีใหม่
แล้ว หรือเป็นการบอกเล่าเรื่องราวข่าวสารต่าง ๆ เช่นบอกข่าวเชิญไปทำบุญตามเหตุการณ์ต่าง ๆ
เรียกได้ว่า เพลงบอกเป็นความเชื่อทางวัฒนธรรมทางจิตใจอย่างหนึ่งของชาวใต้ซึ่งคู่กับชาวบ้านมา
นานตั้งแต่โบราณ และสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

สรุป

เพลงพื้นบ้านเกือบทุกเพลงประจำท้องถิ่น เป็นบทเพลงที่มีมาแต่โบราณ
จนเกิดเป็นเพลงประจำท้องถิ่นต่างๆทั้ง 4 ภูมิภาคของประเทศไทยดังนี้

- เพลงซอเป็นเพลงพื้นบ้านภาคเหนือ
- เพลงร่ำเกี่ยวข้าวเป็นเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
- เพลงหมอลำเป็นเพลงพื้นบ้านภาคอีสาน
- เพลงบอกลีปี่เป็นเพลงพื้นบ้านภาคใต้

จบการเรียนรู้ในเรื่อง บทเพลงในท้องถิ่น ภาคอีสาน - ภาคใต้

จบการเรียนรู้การสอน
ในเรื่องวิถีชีวิตไทยที่สะท้อนในดนตรีและเพลงท้องถิ่น

